

Feodor Elizarovici tăcu. Tăceam și noi, mișcați.

Iată cine era Savelii Maximovici al nostru, bătrânelul cu păr cărunt, Savelii Maximovici care pare ursuz și veșnic nemulțumit, dar care, de fapt... Nici nu găsesc cuvinte să vă spun ce fel de om e, cu toate că m'am gândit mult la asta.

Mă mai gândesc și la firul acela nevăzut, întins dela Sandro și dela înaintașii lui până la Savelii Maximovici, iar dela el la Feodor Elizarovici și la Anton. Firul acesta crește, se întinde, cuprindând tot, țara întreagă, pătrunzând în fiecare colțișor. Pesemne că pretutindeni se găsesc oameni ca Sandro, ca Savelii Maximovici, ca moș Fedea sau ca Anton. Ei merg în frunte, deschid cărările care se largesc și pe care merg apoi din ce în ce mai mulți oameni, străduindu-se cu toții s'ajungă la cauza pentru care a pătimit și a murit Sandro și pentru care luptă, fără să-și cruțe puterile, oameni ca Savelii Lozovoi. Ce minunat e să mergi înainte și să fii deschizătorul drumurilor pe care vor pași ceilalți!

20 SUNTEM ARTIȘTI

Savelii Maximovici s'a făcut bine, îngrijorarea noastră s'a risipit, iar școala a prins iar viață. În recreații se stârnește iar larma plină de voie bună, și cei mici umplu din nou curtea cu strigătele lor ascuțite. Asta nu fiindcă ar fi neapărat nevoie, ci fiindcă nu pot altfel; și apoi, după ce stau un ceas liniștiți, le place să alerge, să se desmorțească și să se încredințeze că nu le-a pierit glasul, răsunător ca un clopoțel... Chiar și Savelii Maximovici se bucura s'audă iar gălăgia din curte. Cui să-i placă liniștea plină de tristețe, care o aduce cu sine boala?!

Numai că Savelii Maximovici, care și așa se mișca încet și vorbea mai mult în șoapte, se mișca acum și mai încet și mai cu băgare de seamă, de parcă se temea să nu i se rupă ceva șubred în trup, dacă se întorcea prea repede sau dacă vorbea ceva mai tare. Știam că orice supărare îi

primejduiește viața și ne sileam din răspuseri să nu facem nimic care să-l supere.

Cu toate că fusese atât de rău bolnav, muncea ca și înainte și nu-și mai găsea astâmpăr. Veneau la el tot felul de oameni din Coltubî și de prin satele vecine și, ca și în trecut, știa tot ce se petrece în regiune, izbutea să-și țină toate lecțiile, ba găsea chiar timpul și puterea s'o ajute și pe Maria Sergheevna în munca ei cu pionierii. Lua parte la mai toate adunările noastre și deseori numai prin câteva cuvinte reușea să ne îndemne la o muncă nouă și de seamă.

Așa s'a întâmplat, de pildă, în timpul pregătirilor pentru 7 Noembrie. Oricât ne-am gândit noi, dar în afara gazetei de perete, a discuțiilor pe clase și a unei adunări generale, n'am fost în stare să propunem nimic.

— Ar fi bine, copii, să pregătiți un concert, sau chiar un spectacol — ne spuse Savelii Maximovici.

Un spectacol? La școală? La clubul din Coltubî, cercul de artă dramatică organiza uneori spectacole, dar acolo era cu totul altceva, ei aveau o scenă, decoruri, și apoi erau oameni în toată firea. Pe când la noi? La noi, nici tu scenă, nici tu cortină, nimic! Și... apoi cine să joace? Că doar nu știa nimeni!

— Scena o s'o facem noi într'un fel, iar de jucat, o să jucați voi! Ce-i dacă nu știți? O să învățați! Că doar n'o să aducem artiști dela Moscova!

La început, gândul acesta ne înspăimânta și ni se părea cu neputință de îndeplinit, dar până la urmă ne-a plăcut tot mai mult și ne-am înflăcărat într'atât, încât n'am mai avut altă dorință decât să organizăm un adevărat spectacol și să facem totul ca într'un teatru adevărat... Dar ce să jucăm? Ne dădusem seama dela bun început că o piesă mare ar fi fost peste puterile noastre: trebuiau decoruri multe, costume și, cu toate că amatori care să joace aveau berechet, era totuși cu neputință să aduni chiar atâți actori câți ar fi trebuit. Pe de altă parte, nu mai era mult până

în Octombrie, și artiștii n'ar fi avut timp să învețe roluri prea mari. După ce ne-am sfătuit îndelung, am rămas la propunerea Mariei Sergheevna: cei mici să joace „Povestea peștișorului de aur“, iar cei mai mari câteva fragmente din „Boris Godunov“ și „Taras Bulba“.

Numai că, înainte de toate, trebuia să vedem ce facem cu scena. Am alergat, bineînțeles, la Anton! Care altul putea să ne ajute mai bine decât el! Planul nostru îi plăcu grozav și veni la școală, ca să vadă la fața locului cum vom organiza totul.

— E foarte simplu! spuse el după o scurtă chibzuială. Sala-i mare. Luăm trei sau patru rânduri de bănci, punem niște scânduri peste ele, și gata scena! În cancelarie facem cabinele artiștilor. Scânduri o să ne dea Lapșin, că mai are unele lungi de trei metri...

— Nu-i bine! se împotrivi Savei Maximovici. Cum așa?! Să bateți cuie în bănci?

— Nici gând să batem cuie! Facem o podea neîncheiată. De altfel, credeți voi că Lapșin ne-ar da scânduri dac'ar fi să i le stricăm cu atâtea cuie?... Nu-i nimic, merge și așa. Cortina și decorurile o să le luăm dela clubul nostru. Ce fel de decoruri vă trebuie?

— Pentru „Taras Bulba“ — stepă și pădure. Din „Boris Godunov“ o să jucăm scena dela mănăstirea Ciudovoși de lângă havuz. Iar pentru basm, o izbă mare și un palat...

— Asta-i prost! făcu Anton răsucindu-și moțul roșcat din creștet. De unde să luăm un palat? Pădure și izbă da, asta avem, numai că decorurile noastre nici n'ar intra aici. Și nici costume potrivite nu-s...

Când l-am auzit, ni s'a tăiat și graiul de supărare!

— Ei, nu vă mai necăjiți, copii — ne îmbărbătă Savelii Maximovici. Ne-om descurca noi. Am citit undeva că în locul decorurilor se pot folosi diapozitive. O să desenăm totul pe o sticlă, pe care-o s'o introducem apoi în aparatul de proiecție, și gata. Aparat avem, pictoriță deasemenea.

Apoi, întorcându-se spre Maria Sergheevna, adăugă: De altfel, pentru basm, procedeul e cel mai nimerit, fiindcă va trebui să schimbăm tablourile repede. Scena dela mănăstire se poate juca și fără decoruri. Sau să desenăm tot așa, pe sticlă, o chilie de călugăr. Pentru „Taras Bulba“ și pentru scena de lângă havuz o să luăm „pădurea“ dela club. Ce ziceți? A mai rămas scena de lângă havuz. Ei, acum e acum! De unde să lum havuz?

— Să-l facem! rosti Pașca.

— Așa-i, Pavel! — răspunse Anton, scuturându-și moțul. Dac'am ridicat noi uzina electrică, apoi n'o să facem un havuz?... Uite, o să vorbesc cu ajutorul meu și-o să-l facem împreună cu el.

Pașca dădu din cap, încercă să-și ia o mutră gravă dar degeaba, că se vedea cât e de fericit și de măgulit de spusele lui Anton.

A doua zi, după orele de școală, Maria Sergheevna ne citi toate scenele pe care trebuia să le jucăm, iar Savelii Maximovici ne vorbi îndelung despre timpurile acelea, despre eroii pe care-i vom interpreta și despre obiceiurile de atunci. Cu toate că mai citisem pe Pușchin și pe Gogol și că învățasem asta și la istorie, cele spuse de Savelii Maximovici ne lămuriră foarte multe lucruri, fără de care ne-ar fi venit greu, fiindcă una e să citești, și alta să joci pe scenă!

Dar până la scenă mai era încă mult! Când a fost cu împărțirea rolurilor, numai că nu ne-am luat la ceartă! Cu basmul a fost ușor: rolul pescarului a fost dat lui Vasia Malenchi, al bătrânei — Liubușcăi, iar rolul peștișorului de aur, Olei Sedih, o fetiță dintr'a patra. Cu Pușchin a fost un adevărat chin. Maria Sergheevna era de părere că textul autorului trebuia să-l citească cel care va prezenta spectacolul. El urma să fie grimat ca să semene cu Pușchin, să stea de o parte, pe scenă, și să povestească totul. Dar de unde să luăm noi un Pușchin? Am tot căutat unul mai potrivit și până la urmă ne-am hotărât pentru

Serghei Lujin (din clasa noastră), care recita cel mai frumos.

Cu „Boris Godunov“ a ieșit foarte prost, și asta numai și numai din pricina mea.

Caterinca era o fată frumoasă, și dela bun început am fost de părere c'ar fi cea mai potrivită pentru rolul Marinei Mnișec. Intr'adevăr, celelalte fete dela noi sunt așa de voinice și de roșii la față, încât puteai să le tăvălești în făină din cap până'n picioare, că tot n'ar fi fost mai palide și n'ar fi semănat cu aristocratele. Cu Caterinca altfel stăteau lucrurile: era slăbuță, palidă și fusese la teatru, așa că știa ce are de făcut.

Pentru rolul lui Pimen m'au propus pe mine.

— Grozav! se bucură Caterinca. Tot e el cronicar! Cine altul ar putea juca mai bine decât el?

...Asta-i bună! Și eu care nădăjduiam, că ea va dori să joc rolul falsului țar! Mie dela început îmi plăcuse rolul ăsta: e un rol mai mare, falsul țar e tânăr, costumul trebuie să fie frumos, și apoi... apoi, aș fi jucat împreună cu Caterinca... Oare până când o să-mi tot scoată ochii cu nenorocita aia de cronică? Eu roluri de bătrâni nu voiam și nici nu puteam să joc... Decât așa, mai bine nu joc deloc!

Dar Maria Sergheevna fu de altă părere:

— Ascultă, Berezin — spuse ea — degeaba faci mof-turi, ca un copil! Niciunul dintre noi nu-și cunoaște rolul. Al lui Pimen e foarte frumos, dar e greu. Poate chiar mai greu decât al falsului țar. Ți-l dăm ție, fiindcă socotim c'o să te descurci bine...

Până la urmă, ce să mai spun! M'au convins! Rolul falsului țar l-au dat lui Costia Corjov. Dacă n'aș fi vrut eu să joc în rolul ăsta, aș fi recunoscut că i se potrivea de minune pentru că, nu-i așa, Costia e un îngâmfat de n'are pereche și minte de stinge apele! Leit falsul țar! Ba, la un timp, începu să spună că semăna într'adevăr cu acesta: același nas cârn și același neg ca și falsul Dmitrii!

De cârn, era cârn, ce-i drept, dar negul îl născocise — că nu avea decât o sgârietură ca toate sgârieturile.

Cu „Taras Bulba“ cât pe ce să nu iasă nimic. Toți fuseseră de părere că Ghenca e foarte potrivit pentru Bulba, dar pe Andrei nimeni nu voia să-l joace. Maria Sergheevna tot căuta să ne lămurească, dar până la urmă se supără:

— Ce-i cu voi? De ce nu vrea nimeni să fie Andrei?

— Cum să vrei! E doar un trădător! Și-a trădat patria...

Maria Sergheevna se chinui mult, până ce izbuti să-l convingă pe Fimca al nostru că nimeni nu-l va socoti trădător dacă va juca rolul lui Andrei.

Ne-am copiat rolurile, le-am învățat și au început repetițiile.

Băncile ne-au servit drept decoruri, harta emisferelor terestre — drept orizont, iar becul din tavan era când soarele, când luna, sau un capăt de lumânare, după cum se cerea. În patima jocului ne-am înflăcărat într'atât, încât n'am mai văzut nimic din jurul nostru. Parcă nici nu mai eram noi! Ne frământam și sufeream într'adevăr! În fața noastră nu mai era Caterinca, fetița cu ochii mari și cu rochița scurtă, ci Marina Mnișec, mândra și vicleana intrigantă! Nu mai era Ghenca cel de totdeauna, ci Bulbatatăl, un aspru cavaler de cazaci; nu mai era nepăsătorul de Fimca, ci Andrei, cel copleșit de rușine! La drept vorbind, toate astea se întâmplară mai târziu, fiindcă la început am făcut atâta gălăgie și ne-am spus replicile atât de repede, de parcă ni s'ar fi înghesuit vorbele în gât și trebuia să le aruncăm iute, ca să nu ne înneacă!

Ceilalți copii erau grozav de curioși și încercau să vină și ei la repetiții, dar n'am primit pe nimeni: întâi, ca să nu ne împiedice, și apoi că să nu-și piardă interesul. Pentru că, nu-i așa, dacă știi tot de mai înainte, nu te mai interesează atât de mult...

Repetam mereu, și nu numai în clasă, ci și în recreație, acasă, sau în drum spre școală. De câte ori nu auziră brazilii înghețați și acoperiți de zăpadă „ultima povestire“ a lui Pimen sau cuvintele mândre și disprețuitoare ale Marinei!

Intr'un rând mama, auzindu-mă bolborosind:

„Iar pentru aie lor păcate și greșeli, smeriți, vor cere domnului iertare,“ se sperie:

— Da' ce-i cu tine de-ai început să spui rugăciuni? De unde ai mai luat-o și pe asta?

— Nu e rugăciune, mamă, repet un rol!

— Ce rol? Las'că te spun eu tatei. Invățați, învățați și tot ca buruienile creșteți! Du-te la baba Lușa și bolborosește cu ea!... Ce-au să zică la școală când or auzi una ca asta?

Dar, la urmă, aflând despre ce era vorba, râse și ea de spaima ei.

Costia Corjov, pe de altă parte, nu făcea un pas fără să spună fraze întregi din rolul falsului țar. Odată îl strânse atât de puternic în brațe pe prietenul său Serghei Lujin, încât bietul băiat țipă de durere. Dar el declamă:

— „O, glas fermecător! În sfârșit! Marina, tu? Tu singură cu mine...?“

Când greșea o problemă, se apuca cu mâinile de cap și exclama disperat:

„Dar ce-am făcut?“

Unde m'a dus pornirea unei clipe?

Mi-am năruit, proteste, viitorul

Pe care l-am urzit atât de greu!“

Până și la ora lui Savelii Maximovici, odată, când nu-și învățase lecția, se îndreptă spre hartă, spunând:

„Nu sânt sfios din firea mea. Nu!...“

Rămase acolo câteva clipe, încercând zadarnic să-și amintească lecția, apoi zâmbi rușinat, iar în locul vorbelor obișnuite, rosti deodată cuvintele falsului țar:

„Dar ceasul a sosit și nu mai știu nimic...“

Până la urmă sosi și ceasul nostru: se apropia ziua de 5 Noembrie și odată cu ea ziua în care trebuia să aibă loc serbarea dela școală. Ea fusese anume hotărâtă pentru ziua de 5, fiindcă la 6 Noembrie aveam o ședință solemnă la club.

Dela lecții n'am mai avut când să tragem o fugă până acasă, fiindcă serbarea începea la șase și am rămas la școală. Fimca se duse la Costia Corjov, iar pe noi ne opri Maria Sergheevna la ea, să ne dea de mâncare. Dar, parcă am putut pune gura pe ceva? De mâncare ne ardea nouă acuma? Numai Pașca înghiți ca un hămesit tot ce i se puse dinainte. După aceea a'ergă la Anton. Pașca trebuia să fie mecanicul nostru: el avea grijă de cortină, el trebuia să tragă cu pușca și să așeze havuzul, așa că știa că va avea treabă până peste cap.

Pe de altă parte eram și noi grăbiți să ne întoarcem la școală. Numai Caterinca rămase acolo, să-i potrivească Maria Sergheevna costumul — o rochie veche de mătase de-a Mariei Osipovna, din care făcuseră rochia de bal a Marinei Mnișec.

La școală, numai răsete și voie bună. Până la începutul serbării mai erau câteva ceasuri, dar copiii se și adunaseră și-l ajutau de zor pe Anton, cărând scândurile și mutând băncile din clase. Primele patru rânduri de bănci țineau loc de scenă. Celelalte au fost puse în sală, ca să stea spectatorii în ele. Câțiva copii se și așezaseră în primele bănci, hotărâți să nu se miște de acolo până la începutul spectacolului, ca nu cumva să-și piardă locurile!

Anton, ajutat de doi băieți, potrivea în grabă scena; întinse sârma cortinei sus, lângă tavan, dela un perete

la altul, și prinse scripetii, Pașca trase apoi de sfoară, inelele zornăiră și cortina se închise. Din când în când câte cineva o îndepărta puțin și răsărea când un cap, când altul! Și uite așa până la începutul spectacolului! Degeaba îi alungam! Copiii erau prea curioși să știe ce se face după cortină!

Sus, lângă marginea scenei, Anton montă câteva becuri pe o sârmă, încercă apoi aparatul de proiecție, prinse cortina de tavan și înțepeni copacii desenați pe pânză de sac. Erau însă prea înalți pentru scena noastră și a trebuit să-i îndoim de jos, dar asta n'avea nicio însemnătate fiindcă nu se băga de seamă din sală. Pe urmă, Anton și Pașca înjghebară havuzul — deocamdată nu pe cel adevărat, ci numai așa de probă, fără să așeze pietrele.

Pașca îi ceruse de mai înainte lui Savelii Maximovici toate tuburile de cauciuc din dulapul cu aparatele de fizică și mai găsisese la Anton și la uzina electrică câteva bucăți, care fuseseră folosite la izolare. Impreună amândoi toate tuburile și făcură un maț lung de cauciuc. Prinseră un capăt de o scândurică din mijlocul scenei, iar pe celălalt îl întinseră pe podea până în culise, unde puseseră pe un scaun o căldare mare, plină cu apă. Dar apa nu ajunsese în bazin, până când nu supse Pașca aerul din mațul de cauciuc. După aceea începu să se prelingă într'un firicel subțire.

— Mai pune un scaun deasupra! strigă Anton.

Intr'adevăr, apa veni atunci mai cu putere.

— Mai pune unul!

De data aceasta apa țâșni ca dintr'o adevărată fântână arteziană. Șuvoiul se ridică la un metru și jumătate, dar secă curând. Anton strânse tubul pe scândurică, apăsându-l puțin cu o sârmă, și șuvoiul se îngustă. Acum, apa din căldare avea să ajungă pentru tot timpul cât o va ține scena.

— Pașca, ai grijă de toate, că eu mă duc să grimez artiștii. Crezi că ai să poți? îl întrebă Anton.

— Sigur! răspunse Pașca, făcând pe grozavul.

Făcuse ce făcuse, se murdărise din cap până'n picioare și era ud learcă, dar se simțea fericit și era sigur că dacă n'ar fi el, totul s'ar prăbuși!

— Pot să sun prima oară? întrebă el.

— Așteaptă, că mai e până atunci!

Cum veniră Maria Sergheevna și Caterinca, începurăm și noi să ne îmbrăcăm. Un colț din cancelarie fusese despărțit cu un cearceaf. Acolo se îmbrăcau fetele, șușotind și râzând.

Pe Vasia Malenchi a fost ușor să-l costumăm. La drept vorbind nu avea nevoie decât de niște obiele albe, o șapcă, o cămașă — și gata costumul! Erau toate cam mari pentru el. A trebuit să-i prindem pantalonii de subțiori și să-i îndoim jos; cămașa îi ajungea până la călcâie, dar ce mare lucru să i-o legăm cu un brâu, ca totul să fie așa cum se cuvine! Și cu Liubușca am scăpat ușor. Costume de țarină și de boieroaice n'aveam, dar ne-a scos Maria Sergheevna din încurcătură: când Liubușca o să joace pe boieroaica, o să-și pună pe cap basmaua înflorată a Pelaghiei Luchianovna, iar când o să fie țarină, o să ia basmaua de mătase cu ciucuri lungi a Mariei Sergheevna și un „cocoșnic“¹ de carton.

Cu noi însă, a mers mai greu. Maria Sergheevna ne făcuse două tichii negre, una mie și una lui Costia, care-l juca pe Grigorii Otrepiev, dar n'aveam de unde să luăm anterie de preot. Le-am înlocuit cu halatele cafenii ale sanitarelor din ambulatoriul lui Maxim Porfirievici. Păcat numai că aveau buzunare și se legau la spate cu două bențițe; de aceea a trebuit să le coasem. Maria Sergheevna îmbracă fetele. Anton încercă să-i ajute la cusut, dar se în-

¹ Cocoșnic — podoabă pentru cap asemănătoare diademei, de care se prinde un văl. (N. R.)

șepă de câteva ori la deget ; pe urmă își pierdu acul și până la urmă, rușinat, se lăsă păgubaș.

— Nu merge, coase mai bine dămneata singură.

Eu și Costia ne-am îmbrăcat unul pe altul cu halatele, și pe urmă am ajutat și celorlalți. Lui Ghenca i-am legat o pernă pe burtă. Șalvari n'avea, dar și-a tras pantalonii de călărie ai tatălui lui Costia și cum Corjov e foarte înalt, pantalonii lui erau atât de mari și de largi, încât păreau într'adevăr niște șalvari. Savelii Maximovici îi dădu o căciulă de astrahan, dar n'avea caftan. E drept că la club era o haină verde, căzăcească, dar de ea aveau nevoie falsul țar și Andrei. Singura soluție era ca, după ce vom ieși noi din scenă, să scurțăm repede halatele și să le întrebuițăm în loc de caftane.

Pentru Serghei Lujin nu ne trebuia cine știe ce costum, fiindcă ședea tot timpul jos. Avea o haină neagră și la gât o basma neagră, ca să pară un „jabo“, cum zicea Maria Sergheevna. Anton îi adusese o perucă neagră adevărată și favoriți și, după ce-l grimă, dacă nu te uitai decât la capul lui, era leit Pușchin !

— Ei, cum merge ? Gata-s artiștii ? întrebă Savelii Maximovici intrând.

— Nu, nu ! am strigat noi înspăimântați.

— E timpul să începem ! Publicul își pierde răbdarea.

În sală era o larmă de nedescris și tot mai des se auzeau aplauze și tropăituri. Ce lipsă de disciplină ! De ce să bată din picioare ? Doar trebuia să ne pregătim și noi, nu-i așa ?...

— Putem începe, Savelii Maximovici ! Intâi e conferința ; până după pauză, o să fim gata ! zise Anton.

Savelii Maximovici plecă, clopoțelul sună și se făcu liniște în sală.

Anton începu atunci să ne lipească bărbile și mustățile. Păr nu aveam, și am folosit călți. După ce ne lipi călții, Anton ne pudră bine, pe Vasia Malenchi, pe Ghenca și pe mine, iar lui Ostap îi mânji mustățile cu funingine ca să

fie negre. Cele mai frumoase ieșiră mustățile lui Ghenca : îi atârnav pe obraji în jos, ca două bucăți de cârnat ! Eu aveam o barbă până la burtă și mustățile îmi acopereau toată gura. Așa cerea rolul, numai că-mi intrau călții în gură, mă gădilau și mă înțepau ! Anton îmi lipi și o pereche de sprâncene lungi și stufoase. După părerea mea, arătam acum ca o adevărată dihanie, ca un fel de balaur, dar ceilalți erau de părere că eram foarte bine, că păream un adevărat bătrân ! Leit cronicar ! Ca și cum ar fi văzut vreodată cronicari !

Anton ne mai trase niște linii albe pe nas, și ne dădu obrazii cu roșu. Mie-mi mai făcu câteva sbârcituri castanii, dar nu prea multe. Pe Liubușca însă o mânji așa de tare, încât părea mai degrabă un indian tatuat. Dar pesemne c'asa trebuia și că de pe scenă se vor vedea ca niște sbârcituri adevărate.

Din sală se auziră aplauze. Conferința se isprăvise și venise rândul nostru. Dar Maria Sergheevna tot o mai gătea pe Caterinca ! Câtă vreme îi trebuia oare ca s'o îmbrace ? În cele din urmă, Anton luă fardurile și trecu după cearceaf, s'o fardeze și pe Marina, în timp ce Maria Sergheevna mai cosea de zor câte ceva.

Nu mai aveam răbdare ! Ne foiam de colo-colo și ne n-vârteam prin cancelarie ca frunzele purtate de vânt. Când ne căutai, alergam pe scenă și iar ne întorceam în cancelarie. Fardurile miroseau a grăsime râncedă, fețele ni se îmbrobonasera de sudoare, de parcă atunci am fi ieșit din baie, călții ne gădilau obrazul și ne tot venea să ne scărpinăm. Asta încă nu era nimic, dar ce-o să fie mai târziu ? Inima îmi tresări și începu să-mi bată repede.

— Gata, poftim, panna Mnișec ! auzirăm noi de după cearceaf glasul lui Anton.

Caterinca se ivi și... Oare Caterina era ? Rochia ei viole de mătase strălucitoare strănsă cu un cordon cădea în falduri până la călcăie, foșnind la fiecare pas. Purta pe cap o cosiță, înaltă ca o cunună, în care mi se părea că scân-

teiază briliante. Avea în jurul gâtului un guler înalt, fața îi era palidă, mândră și nemiloasă, cu cearcăne vineții sub ochi. Ridicându-și trena rochiei, care foșnea, Caterinca străbătu mândră camera trecând prin fața noastră, care arătam ca vai de noi în halatele cele lungi. Până la urmă tot nu se putu stăpâni și, învârtindu-se într'un picior, se întoarse spre noi :

— Ei, ce ziceți ?

— Grozav ! strigă Costia încântat. „Marina, tu ? Tu singură cu mine...?”

Atunci m'a cuprins o invidie cum nu mai încercasem : de ce era Costia falsul țar și nu eu ? Caterinca mi se părea atât de frumoasă, încât mi s'a oprit inima în piept !

— Savelii Maximovici a spus să sun a doua oară. Mai aveți mult ? întrebă Pașca mânios și disprețuitor, vârîndu-și capul pe ușă, și în cancelarie năvăliră valurile sgomotoase ale aplauzelor și vuietul sălii.

— Hai, hai — ne zori Maria Sergheevna — intrați în scenă !

Serghei se așeză la o măsuță acoperită cu o pânză de culoare închisă ca să nu i se vadă picioarele ; la dreapta, în culise, se așeză Liubușca — bătrâna — cu furca în mână, iar la stânga Olea, care avea o scufiță galbenă pe care era desenat un cap de pește. Vasia Malenchi aruncă o plasă de tifon verde lângă peretele din fund. Anton se postă la aparatul de proiecție, iar Maria Sergheevna la stânga, în culise, cu cartea în mână, ca să ne sufle.

— Sună a treia oară ! zise ea lui Pașca.

Pașca scutură disperat de clopoțel, de parcă luase foc ceva și, mușcându-și buzele, trase de sfoară. Cortina se dădu la o parte și Serghei Lujin, luminat acuma de o lanternă mică pe care o îndrepta Pașca asupra lui din culise, semăna și mai mult cu Pușchin. Rezemat în coate, se uită liniștit în sală până ce se făcu tăcere și apoi începu :

„A fost cândva o babă și un moșneag.
Care trăiau pe malul unei mări albastre...”

Pe peretele din fund se ivi marea albastră, albastră de tot (Maria Sergheevna desenase totul foarte bine), iar Vasia Malenchi, albastru și el în lumina lanternei, își azvârli plasa. Când s'o arunce a treia oară, n'o mai azvârli spre perete, ci în culisele din stânga, o prinse de cap pe Olea — peștișorul — și, mergând de-a'ndaratelea, o trase după el pe scenă.

— Lasă-mă în apa mării, moșule!... se rugă Olea cu glasul ei subțirel, pițigăiat și tremurând de emoție.

Totul merse strună. Nimeni nu se încurcă și nici nu-și uită rolul. Liubușca, punându-și mâinile în șolduri îl luase la ceartă pe bătrân, iar moșul juca cum nu se poate mai bine. E drept că Maria Sergheevna îi spusese lui Vasia să stea mai cocoșat, ca bătrânii, dar Vasia nu izbutea decât să umble aplecat de parcă l-ar fi durut burta. Nu ridica ochii din pământ, nu se uita în sală și nici la cei cu care juca, ci privea foarte stăruitor undeva la picioare. La un moment dat trebuia să-și scoată șapca în fața bătrânei țarine, dar când se descoperi cei din sală începură să râdă : Vasia n'avea perucă, așa că barba și mustățile îi erau cărunte, iar părul negru ! Publicul râse puțin, e drept, dar totul a mers ca pe roate.

Când se lăsă cortina, sala vui de aplauze și de fluierături (nu fluierau fiindcă jucaserăm prost, ci dimpotrivă, tocmai pentru că le plăcuse). Liubușca, Olea și Serghei ieșiră să mulțumească, dar pe Vasia, ia-l de unde nu-i ! Se ascunsesse în fundul cancelariei și în ruptul capului nu voia să mai iasă de-acolo !

— Ce faci aici, Vasia ? Când se aplaudă, trebuie să ieși pe scenă !

— De ce ? întrebă el foarte serios (Vasia nu mai fusese niciodată la teatru și nu știa cum se petrec lucrurile).

— Spectatorii aplaudă, ca să mulțumească artiștilor, care la rândul lor mulțumesc spectatorilor.

Vasia rămase pe gânduri și tăcu.

Urmă o mică pauză, după care venea rândul nostru. Când sună a treia oară, mi se făcu inima cât un purice, și colac peste pupăză, când să pornim spre scenă răsună chiar sub călcâiul meu o împușcătură; sâr într'o parte — altă împușcătură!

Pocnise o capsă sub picioarele mele. Pentru scena din „Taras Bulba“ făcusem rost de o pușcă adevărată, dar Savelii Maximovici nu ne dăduse voie s'o folosim nici cu cartușe oarbe, nici cu pocnitori și când Bulba îl omora pe Andrei, Pașca trebuia să pocnească din culise niște capse. Luasem revolverul-jucărie al unui elev dintr'a doua, dar n'avea decât cinci capse: două le stricasem eu, iar a treia se rătăcise nu se știe pe unde și nu s'a mai aflat, așa că rămaseră numai două. Pașca, disperat, mă înjură de mama focului. Noroc că ne potoli Maria Sergheevna, spunându-ne că venise timpul să intrăm în scenă!

M'am așezat într'o bancă din care făcuseră un fel de altar sau de pupitru, și mi-am desfăcut sulul de hârtie.

— Dar pana? Unde-i pana?

Ghenca dădu fuga în cancelarie și aduse un toc și călimară.

— Bine, dar trebuie o pană de găscă! strigă Maria Sergheevna, grozav de necăjită. Pe vremea lui Bulba nu existau penițe de oțel. Vai, cum de am uitat!

După prima clipă de zăpăceală Pașca dădu o fugă după Pelaghia Luchianovna — doar o văzuse de atâtea ori curățindu-și mașina de gătit cu un mănunchi de pene de găscă — și se întoarse cu pana sub haină (ca să n'o vadă spectatorii). Era o pană destul de murdară și de jerpelită, dar oricum, era totuși o adevărată pană de găscă!

Costia Corjov se întinse pe laviță cu spatele spre sală. Eu stam la locul meu; lângă mine ardea o lumânare. Cortina se dădu în lături și adâncul întunecos al sălii îmi luă orice urmă de curaj. Cu mâna tremurătoare muiam de zor pana în călimară și mă făceam că scriu cu ea pe hârtie, dar de scos nu eram în stare să scot o vorbă.

— „O povestire, încă una“... îmi tot sufla Maria Sergheevna din culise.

Nu, nu puteam rosti niciun cuvânt!

— Da' ăsta cine-i? se auzi un glas în sală, și m'am bucurat că datorită bărbii aceleia stufoase de călți nu mă recunoscuse nimeni; au să lase cortina și am să fug de pe scenă, am să fug din școală, am să fug din sat, am să fug unde oi vedea cu ochii, numai să se isprăvească mai repede cu rușinea asta!...

— „O povestire, încă una...“ îmi repeta de zor Maria Sergheevna. Hai, începe odată!

Am făcut o sforțare supraomenească, am chițcăit ca un șoarece și până la urmă am șoptit cu un glas răgușit și nefiresc:

— „O povestire, încă una, cea din urmă...“

— Mai tare! strigară cei din sală.

Clipa cea mai grea trecuse. Rostisem primele cuvinte și acum vorbeam mai tare și mai sigur:

— „...Și letopisețul eu nu l-am încheiat...“

— ăsta-i Colia Berezin! răsună un strigăt voios în sală. Mă recunoscuseră! Degeaba aș mai fugi!...

„...N'a fost în van că Cel-de-Sus m'a hotărît
Atător fapte martor, ani și ani de zile,
Și darul cronicarului mi-a hărăzit...“

Deodată, auzii niște sunete ciudate, chiar în spatele meu:

— Hrrr, hrr, hrr!

Era Costia, care se făcea că doarme! Ca să pară și mai firesc, începuse să sforăe. În sală se stârni un râs ușor, dar Costia dă-i și dă-i cu sforăitul mai departe!

— Costia, nu mai sforăi! șopti indignată Maria Sergheevna.

— Cost... cât pe ce să repet și eu, dar îmi înghiții vorba în gât și-mi reluai rolul:

„...Atunci urmașii pravoslavnicilor vor afla
Ursita din trecut a țării părintești...“

Uf! În sfârșit, îmi isprăvisem monologul și acum trebuia să scriu iar.

— Ha — au! răsună în spatele meu un fel de răget înăbușit: era Grigorii—Costia care se trezise, se întindea și căsca!

Îi venise lui rândul să vorbească și atunci m'am încumetat să mă uit în sală. Din bezna adâncă năvăleau zeci de fețe galbene... Nu! Mai bine să nu mă uit, dacă nu vreau să mă apuce iar frica și să mi se usuce gura de tot!

Dar lui Costia parcă-i păsa de ceva? Juca firesc, chiar prea firesc și vorbea dând ba dintr'o mână, ba din cealaltă. Incetul cu incetul mi-a venit și mie inima la loc și cu toate că n'am fost în stare să dau ca el din mâini (fiindcă-mi tremurau), am vorbit mai cu îndrăzneală și totul a mers foarte bine până la ultima replică.

— „Dă-mi cârja să mă duc, Grigorii“ — i-am zis eu atunci, dar chiar în clipa aceea am înghețat de groază: cârja rămăsese în cancelarie!

Costia sări în picioare și începu s'o caute prin toate colțurile, dar ia-o de unde nu-i! Costia o mai căută de zor în timp ce eu stam ca prostul în loc, fără să știu ce să fac.

— Ieși, ieși! îmi șoptea Maria Sergheevna, dar eu nu mă puteam mișca de la locul meu: cum să umblu fără cârjă?

— Nu-i nicio cârjă! spuse Costia într'un sfârșit, chinuit de zadarnica și îndelungata lui căutare.

Nu mai aveam cum să rămân în scenă!

— Atunci, lasă, i-am spus eu cu glas tremurător și, uitând de vârsta lui Pimen, am ieșit aproape alergând în culise! Stricaseam totul! Mă făcusem de râs. Unde să fug acum ca să-mi ascund rușinea asta?

Nici n'am băgat de seamă când și-a terminat și Costia rolul. Cortina se lăsă și se dădu iar în lături. Din sală se auzi ropotul aplauzelor.

— Ieși în scenă! Ieși! auzii eu din toate părțile și fui din nou împins pe scenă.

Sala vui de aplauze și Costia se înclină nestingherit dar eu rămăsesem ca o stană de piatră. Deodată izbucniră hohote zgomotoase, însoțite de aplauze tot mai puternice. Sigur că râdeau de mine... M'am întors cu gândul să fug, dar am dat cu ochii de Vasia Malenchi. Voia pesemne să-și îndrepte greșala și ieșise și el pe scenă, chemat de aplauze, numai că mustața i se deslipise! Și-o ținea cu mâna, se inclina plecându-se până la pământ, iar sala râdea în hohote și aplauda...

— Bravo! Ați jucat bine! ne spuse Savelii Maximovici aruncând o privire în cancelarie.

— Adevărat? l-am întrebat eu neîncrezător. Dar... cârja?...

— Ei, cârja! Fleacuri! Principalul e că în totul ați jucat bine și cu sentiment.

Incepură să discute cu toții, luându-și unul altuia vorba din gură și găsiră că scena fusese bine jucată și că mie mâinile și glasul îmi tremurasera ca ale unui adevărat bătrân. Incetul cu incetul, frica mi se risipi și-mi veni iar inima la loc. Incepeam să cred că poate într'adevăr totul mersese destul de bine și mă bucuram că nimeni nu știa că mâinile și glasul îmi tremurasera numai de frică...

În timpul ăsta l-am gătit în grabă pe Costia cu un cafetan verde cu brandenburguri galbene și cum n'am găsit nicio căciulă potrivită, Maria Sergheevna i-a dat bereta ei cea albă de fetru, de care a prins un smoc de pene albe de găină.

Am alergat pe scenă să văd cum se așează decorurile. Acolo, Pașca se afla în mare fierbere. Era convins că havuzul lui e lucrul de căpetenie, de parcă anume pentru havuzul acela se dădea reprezentația! Voia neapărat să-l așeze chiar lângă cortină, dar Anton îi arătă un loc de lângă perete, ca să nu împiedice jocul actorilor. Încercă el, Pașca, să se împotrivească, dar până la urmă mută havuzul lângă perete. Acesta era simplu de tot: de un scăunel era prinsă o scândurică cu un tub de cauciuc, iar în fața scăunelului,

Pașca așezase o grămadă de pietre. Părea că țâșnitura de apă iese chiar din mijlocul lor. Credeai că e o adevărată fântână arteziană!

— Nu, nu e bine așa! strigă deodată Anton, ce, vrei să se inunde toată scena? Trebuie să punem ceva dedesubt!

Pașca alergă după Pelaghia Luchianovna și se întoarce cu un lighean.

— Să nu cumva să-l strici, că-i smălțuit! strigă Pelaghia Luchianovna, venind în urma lui. Dar când văzu de ce-i trebuia, se liniști și se întoarce în sală.

La început, căzând în lighean, șuvița de apă sună cum sună de obicei apa când cade pe o tablă, dar când se adună mai multă pe fundul lui, începu să murmure ca un pârâiaș. Până una alta, Pașca astupă capătul tubului cu un dop.

În spatele meu gâfâia cineva. Mă întorsei și o văzui pe Caterinca: stătea cu ochii larg deschiși și-și apăsa palmele pe piept.

— Vai, ce frică mi-e — șopti ea, strângând aproape disperată din pleoape.

— Nu-i nimic, o să vezi c'o să meargă totul bine. Astăzi ești așa de...

Dar Caterinca nu-mi dădu răgaz să isprăvesc:

— Ce-ți pasă ție, tu ți-ai isprăvit rolul... Vai, mi-e frică! Vai, ce frică mi-e!

— Costia, treci pe scenă! Incepem — îl zori Maria Sergheevna.

Costia Corjov intră în scenă, Anton dădu drumul lanternei cu sticlă galbenă-verzuie și pe scenă se revărsă o lumină străvezie. Ai fi jurat că e o rază de lună! Pașca scoase dopul din tub și fugi spre cortină.

Prin sală trecu un murmur de uimire: în lumina verzuie țâșnitura de apă ardea parcă, jucăușă ca argintul viu. Costia intră voios în scenă.

— Aici e locul unde trebuie să vină — zise el — și, spre mai mare siguranță, îl arată cu mâna.

Încercă să-și vâre mâinile în buzunare, numai că nu avea niciun buzunar la caftan și nici nu putea să-și ridice poalele ca să-și bage mâinile în buzunarele pantalonilor! Un timp mâinile îl cam încurcară, fiindcă nu știa ce să facă cu ele, dar până la urmă începu să dea din ele în toate părțile și iar se simți sigur de el și în largul lui.

— „Țarevici!“ se auzi glasul Caterincăi.

— „Ea...“ Costia tresări ca lovit de trăsnet — așa își arăta el turburarea — și șopti speriat:

— „...Sângele mi s'a oprit...“

În lumina verzuie a lunii, fața Caterincăi părea și mai palidă, iar ochii ei mai mari și mai negri. Pe chip i se citea atâta mândrie și atâta siguranță de sine, încât pentru nimic în lume n'ar fi crezut că doar cu o clipă în urmă strânsese din pleoape și tremurase de frică. Și ce frumoasă era! Ehei, să fi fost eu falsul țar! Dar Costia ce, parcă juca? Răcnea și atâta tot!

— „Marina — spuse el, și se bătu atât de tare cu pumnul în piept încât se auzi „Marinah“! Să nu vezi în mine...“

Vai, cum juca Costia! Eu să fi fost în locul lui... Nu putea oare să vorbească frumos și cu sentiment, cu pasiune, așa cum îl învățase Maria Sergheevna? Dar parcă înțelege Costia ce-i aia pasiune; el holbează ochii, vorbește răgușit, de parcă l-ar strânge cineva de gât, și aleargă pe scenă ca un nebun.

Marina, frumoasă și mândră, mă cucerea tot mai mult, dar lucru curios, simpatia publicului se îndrepta spre falsul țar.

— „...Mi-e rușine... — exclamă el și o trase pe Marina de mână, așa cum o trăsese cândva Vasca acolo, lângă stiva de lemne, de o zăpăcise de tot — să mă 'njosesc în fața unei poloneze trufașe!...“

— Dă-i, Costia! strigă cineva din sală. Dă-i, să nu se mai mândrească...

Scena se isprăvi cu bine, fără nicio greșală și fără nicio încercătură. Bravo lor! Nu ne puteam compara cu ei... Sala

aplaudă îndelung și sgomotos. Costia se înclină, dând mereu din mâini, dar Caterinca nu putea să-și plece capul din pricina gulerului tare care o strângea sub bărbie. Iată de ce păruse atât de mândră!

Cortina se lăsă, Caterinca fugi în cancelarie și căzu istovită pe un scaun. Câteva clipe ținu ochii închiși, dar pe urmă îi deschise și zâmbi fericită — totul mersese doar așa de bine!... Și nu știu zău când fusese mai frumoasă: acum când râdea veselă, sau acolo pe scenă, când păruse atât de mândă și rece!

— Știi, Caterinca — am început eu din nou când am rămas singuri — astăzi ești așa de...

— Cum sunt? întrebă ea cu gândul aiurea, și fără să m'asculte strigă lui Corjoy: Costia! De ce m'ai tras așa de tare? Am crezut c'o să-mi smulgi capul din loc și c'o să-mi scrântești mâna...

Și retrăiră emoțiile abia încercate. Eu m'am îndepărtat. Ce rost aveam acolo, de vreme ce ei nici nu-i păsa de părerea mea? N'avea decât! Numai că-mi era sufletul trist și turburat...

— De-acum încolo să te descurci singur! îi spuse Anton lui Pașca. Mă duc în sală, să văd cum arată de-acolo!

Pașca se umflă în pene și începu să țipe la noi toți. Înainte aș fi râs, dar acum nici măcar n'am zâmbit.

Scena lui Taras Bulba cu fiii lui și cu mama merse strună. Ghenca era minunat: își netezea așa de mândru, când mustața, când perna de pe burtă, de parc'ar fi fost un adevărat general. Iar Xenia Volcova, în rolul mamei, se văicărea și plângea cu lacrimi adevărate! Până și Fimca se ținea drept, fără să se mai legene în mers ca o rață, cum făcea de obicei.

Dar când veni ultima scenă, se întâmplă o tragedie!...

Bulba își ajunse din urmă fiul criminal, pe trădătorul Andrei.

— „Și ce-o să facem acum?“ întrebă amenințător Taras, uitându-se în ochii lui Andrei, care nu putea îndura

privirea părintelui său și lăsa capul în jos. „Ce-i, fiule, te-au ajutat leșii tăi?“

Andrei nu scotea nicio vorbă și tremura.

— „Vasăzică ai trădat? Ți-ai trădat credința? I-ai trădat pe ai tăi?“

În sală, tăcere de moarte.

— „Stai și nu mișca“, zise cu glas îngrozitor Ghenca.

— „Eu ți-am dat viață, tot eu am să ți-o iau!“

Și, făcând un pas îndărăt, luă arma din perete, o propti cu patul de umăr și ochi...

Ochi îndelung, dar împușcătura nu venea. Se auzi în culise o vorbă înăbușită și mânioasă, urmată de un sgomot; împușcătura însă tot nu se auzi. Prin sală trecu un murmur de veselie.

Ghenca lăsă arma în jos, se uită buimăcit spre culise și începu din nou:

— Da, Andrei! Nu te-au ajutat leșii tăi? Eu ți-am dat viața, tot eu am să ți-o iau!

Și iar ridică pușca și iar ochi îndelung, dar împușcătura nu se auzi nici de data aceasta. Spectatorii râdeau acum în hohote. Desnădăjduit, Ghenca pocni odată cocoșul armei și-i șopti furios lui Fimca:

— Da' cazi odată! Ce mai aștepți!

Fimca aruncă o privire în culise, înțelese semnul pe care i-l făcea Maria Sergheevna, luă o mutră îngrozită, dădu ochii peste cap și căzu cu sgomot pe podea. Numai că se aruncă cu atâta râvnă, încât îi bufni capul pe scânduri. Ghenca lăsă arma în jos și se uită cu jale la el. Partea proastă e că tocmai atunci Fimca, care murise, își aduse aminte că în cădere ar fi trebuit să-și ducă mâna la inimă și acum, așa cum stătea acolo întins pe podea, se apucă deodată de coasta stângă.

— Nu te mișca! îi șopti Maria Sergheevna.

— Nu te mișca! urlă Ghenca, zăpăcit cu desăvârșire.

În timpul acesta răsună din culise și mult așteptata denunțură. Cei din sală izbucniră în râs. Noi în culise, ce să

mai vorbesc, că ne stricam de răs, nu alta. Se vedea că Pașca vârise cu atâta nădejde capsă în arma care fusese pesemne cam udă, încât nu luase foc! Roșu ca racul de rușine și de sforțare, o scosese până la urmă cu un cui, dar era prea târziu.

Sala se cutremura de râsetele spectatorilor. Ghenca râdea și el, ferindu-și fața, dar îl trăda perna legată pe burtă. Și pe Fimca, ce sta nemișcat, îl apucase râsul. Până la urmă, nemaiputând răbda, se întoarse cu spatele la spectatori, care tot vedeau cum i se scutură umerii de răs.

— Cortina! strigă Maria Sergheevna.

Pașca, necăjit la culme, trase din rășputeri de sfoară, dar sfoara alunecă de pe scripete și cortina rămase nemișcată. Până la urmă, Costia și cu mine am fost siliți s'o tragem cu mâna

Ghenca era amărît, dar sala vuia de aplauze și actorii au fost nevoiți să iasă la rampă. La sfârșit începură toți să strige „Maria Sergheevna!“, aplaudând ca nebunii și atunci intră și Maria Sergheevna în scenă și se înclină, zâmbind voioasă.

După spectacol, Anton ne luă să dormim la el, iar Caterinca se duse la Maria Sergheevna. Anton încerca să-i convingă pe Pașca și pe Ghenca că totul mersese foarte bine și că n'aveau de ce să se necăjească și Ghenca se mai liniști, dar Pașca tot bosumflat rămase.

A doua zi nu se vorbea în sat decât de reprezentație. Copiii erau încântați de talentul nostru. Dintre toți, cel mai mult le plăcuse Costia — falsul țar — și Ghenca — Taras Bulba. E drept, jucaseră mai bine ca noi toți, deși, după părerea mea, Caterinca le fusese mult superioară.

La 8 Noembrie am dat din nou spectacolul și atunci veniră și cei din Tija: Maria Osipovna, Ivan Potapovici, tata, precum și mulți oameni din Coltubi. De data aceasta a mers totul strună. Nu s'a întâmplat nicio încurcătură; până și revolverul lui Pașca a pocnit la vreme, așa că de astă dată n'a avut de ce să intre în pământ de rușine.

N'am mai încercat să-i spun Caterincăi ce frumoasă era. De altfel, ea uitase de asta. Pe urmă a început iar școala și emoția din ziua aceea nu s'a întors, dar de câte ori îmi amintesc de ea, mi se turbură sufletul și-mi pare rău că nu i-am spus nimic atunci.

21 CAPCANA

În anul acela ploile de toamnă nu mai conteneau. Apoi se lăsă un ger năpraznic, un ger uscat, fără zăpadă, și dintr'odată un covor pufos acoperi într'o noapte pământul și taigaua.

Zahar Vasilievici se întristase: venise vremea cea mai potrivită pentru vânătoare, dar el, chinuit de reumatism, nu mai trecea de marginea satului. Il vedeai acum tot mai des pe la Caterinca.

La Caterinca era Naida, căprioara cu ochii negri, vieta-tea aceea mlădioasă ca o coardă. Zahar Vasilievici îi mai dăduse Caterincăi o pereche de veverițe, iar ceva mai târziu găsisese nu știu unde un corb cu aripa ruptă. Fata îi puse numele de Cuzma și avea grijă și de el. Caterinca ar fi vrut să ia și un mieluleț să-l crească, dar de data aceasta Maria Osipovna nu-i mai dădu voie. Și așa, când toate vietățile acestea o plictiseau, Maria Osipovna spunea supărată:

— Ce înseamnă asta! Aici nu mai e casă, ci menajerie! și amenința c'o să le dea afară pe toate.

Zahar Vasilievici se ducea la „menajeria“ Caterincăi, ceea ce și noi, băieții, făceam destul de des.

Sanca și Anca — cele două veverițe — se certau toată ziua. Erau grozav de caraghioase când se băteau pe câte o coajă de pâine. După ce se împăcau, se luau la întrecere și alergau ca nebunele prin toată casa. Naida se făcuse atât de frumoasă, iar Cuzma avea atâta haz, că nu ți se ura niciodată cu ei. Dar dintre toate vietățile astea, cel mai mult făceam haz de Cuzma. Se ținea țeapăn și mândru și în-